

Nro. 10.

**A FELS. R. TSASZARNAK ÉS A KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.**

*Költ Bétsben Pénteken Augustusnak 2-ik napján,
1799-ik esztendőben.*

B é t s.

Felséges Urunk a' mult Szeredai audentzia-
adás után, ki-ment Felséges Aszszonyunknak tár-
saságában *Bétsből Badenbe*, a' fürdői-curával
való élésre.

Mint hogy az Orosz Császár és Felséges Fa-
miliája, nem soká *Bétsbe* fognak jönni, márté-
tetnek némely előre való rendelések ezen Fel-
séges vendégeknak illendő méltosággal való fo-
gadtatásokra. A' Palatinus *Jósef* ö Fő Hertzeg-
sége' el-jegyzett jövendő béli élete-párját is, ma-
ga a' Császár ezen alkalmatossággal fogja el-

K

hozni. A' Bétsi Polgárok, a' kik itt a' nevezetes ceremoniakonn, a' magok tulajdon katonasforma-ruhájokban szoktak ki-rukkolni, és parádékat tenni, már rendelést vettek, hogy, ha kinek valami fogyatkozása volna, előre szerezzen illendő készületet.

Felséges Urunk a' *Schönbrunn* vadaskertet, igen szép ritka vadak által gazdagította mostanában. A' legnevezetesebbek közöttök két *Elefántok*, melyeknek egyike 6, a' másika pedig 5 esztendő. Egy különös ház vagyon számokra rendeltetve azon kerületben, a' hol a' több vadak is tartattatnak, és pedig éppen azon udvaron, a' melyenn a' völt-Hetzből megmaradott *Belénd* (vad ökrök) tartatik. A' háznak, melyben kementze is vagyon, két szakaszra lévén, egyikben az egyik, a' másikon a' másik Elefánt lakik. Közül, a' két szakasz között, üres hely vagyon, a' hova az emberek bémenvén, nézhetik őket. Olykor-olykor a' házból az udvarra is kibotsátják: hanem a' vad-ökröt az alatt a' házba hajtják.

Itten a' fő hadi Cancellária, *Alessandria* várának Capitulatio szerént lett megvétetését, tegnapelőtt egy rövid, és az után egyhosszabb *Extrablatt* által is környülállásoson, közölte a' Publicummal. A' rövidebbnek ez volt a' foglalatja: —

„Lovasság Generálissa *Melas*, Jul. 22-dikénn indította-el a' fő hadi szállásról *Alessandria*ból azt az előre való örvedetes tudósítást, hogy az ott lévő fellegvár a' Cs. Kir. seregeknek általadattatott legyen. — „T. t: a' miénk, 20-dikra virradó éjjel a' második Parallelából három helyekenn ki-rontván, 30 lépésnyi földet nyertek a' vár mellett a' Fedett-út felé. Minthogy pedig már ekkor a' második Parallelában a' izükséges

Battériák is mind kézrek, és az ágyuk azokba bé-hordatva vóltanak, ehez-képpett a' tüzelés miuden felölről hathatóson folytattott. —

„Az ellenség ezen Fedett-utat önként oda hagyta, és a' bátyákba's-egyéb erőllégekbe vóult-bé: melyhez-képpett ennek reá rohanás által való el foglaltatódása, mint ez már meghatározatott vólt, nem lévén rélzünkről szükséges, a' miéink ebbe a' nélkül belé szállottak, és Gen: *Bellegarde* ugy tette a' rendeléseket, hogy más naponn egy izelső bátyára való reá-rohanás es-hellék. —

„A' munka ugy folytatott 21-dikben, hogy a' miéink 30 lépésnyire rukkóltak elő a' Pallisádok mellé. A' tüzelés az alatt mind két Paralelláinkból hathatóson folytattott: az ellenség is tüzeffen folytatta ki-felé az ágyuzást. — „Az ellenséges Generális *Gardanne*, a' vezedelémnek közelitését izemlélvén, és kétség kívül, hogy a' dolog, reá-rohanásra kerüljön, meg engedni nem akarván, 21-dikben dél-utánni 3 orakór, egy irást küldött-ki F. M. Lieutenánt Gróf *Bellegardén*öz, melynek foglalatja az vólt: — „Hogy az ő izelső felelete a' fel kérettetésre, olyan vólt légyen, a' millyennek lenni kellett, és a' mint maga F. M. Lieutenant Gr. *Bellegarde* is, ilyen körny állások között felelt vólua. — Most pedig már, a'-midön tulajdon lelki esmeretének izemrehányásától, és a' vádoltatódáitól való félelem nélkül, az emberiségnek izavára halgathat, egy Capitulatzióba való-botsatkozástól, ha egyéb aránt az, a' Frantziáktól, a' kik a' betsülletnek miudent fel tudnak aldozni, el fogadtatható fel-ítelek alatt kézulénd meg, nem lelzen idegen.“ —

„Minthogy azonközben az ellenséges Komendans Adjutánsa, a' ki ezt az irást hozta, a' Capitulálásra izükséges hatalommal fel-ruházatva nem vólt, oly valószíval botsatotta viz-

fza ötét Gen. *Bellegarde* a' várba, hogy magának onnét 2 orának le-folyta alatt, illendő utasítást és telyes hatalmat hozzon, meg mondván a' Komendánsnak egyszersmind azt is, hogy ha a' mondott időn-túl késedelmezni fog, minden okozandó kár-vallásért felelettel fog tartozni. — „Eltvéli 8 orakór mind két részről meg-szünt a' tűz, és a' Capitulatzió meg kötöttet, a' mely szerént az őrző-sereg 22-dikben dél utáni 4 orakór ki-ment a' vár' alá, fegyvereit le-tette, és *Pavia* felé a' Cs. Királyi örökös tartományokba el-küldetett. —

„Gen. *Melas* meg-igérte, hogy valamint ezen kemény várban találtató minden munitztóknak, ágyuknak, és egyéb hadi készületeknek laistromát, ugy ezen vakmerő ostromban szenvedett vesztesünket is, meg fogja irai. —

„Egy szerentséllen történet által esett, hogy Generalmáior 's-egyszersmind Generalquártélymester Marquis *Chateler*, midön éppen egy kereszt-sántzból vízfíza tért volna, egy ellenséges puska-golyobis által erőssen meg-sebesítetett.

A' hofzszabbik *Extrablatt*, így adja környüllálasosabban elő a' dolgot: — „

„Kurir-képpen ide *Bétsbe* küldetett Indzsiner-Kapilány Báró *Ertel*, az *Alessandriai* fellegvárban volt ellenséges őrző seregtől le-tétetett 6 zászlókat, a' Capitulatzióval együtt el-hozta. Ezen Capitulatzió így következik: — „

„Capitulatzió, az *Alessandriai* fellegvár iránt, Cs. Királyi F. M. Lieutenant Gr. *Bellegarde*, és az ellenséges Komendans Gen. *Gardanne* között: — (Elöll a' Frantzia Generális' kívánságai, és az

után a' Gróf *Bollegarde'* feleletei következnek) — „

A' Frantzia Generalis' kívánságai:

„1) Art. A' fellegvár béli örző-sereg minden névű hadi-paradéval, harsogó muzlikával, megerefztezt zászlókkal, és égő kanotzokkal megyenki az *Asti* kapunn a' várból, és 2 négy-tontos ágyut, ahoz kívántató munitziós Izekereket, forspontot, szükséges munitziót, és pattantyusokat, viizen ki magával. — „Az után az *Asti* és *Aieffandriai* nevű kapuk között lévő glaszinn, sorba áll, fegyvereit le nem teszi, és Frantzia országba vizsza megyen, de a' Császári Királyi Felségnek és frigyelleinek serege ellen nem tsatázik, addig, mig vizsza nem tseréltetik, még pedig más hadi fogjok előtt, és nevezetessen Cs. Királyi és *Orosz* seregekért tseréltették vizsza; ki-vévén azokat a' személyeket innét, a' kik a' 2 dik Artikulusban emlittetni fognak, és nem tételnek hadi fogjokká.

2) Art. Ne tartassanak hadi-fogjoknak: A' *Tanarói Divisió'* Vezére Brigadéros Generalis *Gardanne*, Gen. Adjutáns *Louis*, így szintén a' többi Adjutánsok, a' valóságos és a' Cenerál-Stábhoz rendeltetve lévő tisztek, 300 katona személyekkel együtt, a' kiket Gen. *Gardanne* az örző seregből ki fog vállogatni.

3) Art. A' tisztek meg tartják kardjaikat, lovaikat, katonai portékáikat, egy szóvol mendeneiket, a' mi nékiek tulajdonjok, a' katonák zsákjaikat, valamint szintén a' tábornál lévő hivatal-béli személyek, lovaikat és portékaikat. A' fel-gyógyuló tiszteknek, és más katona személyeknek is, a' kiknek ugyan noha mostan nintsen, de lehetne az ő rangjok szerént lovok,

minden stázióként lovak rendelkezettének. A' Piemonti, Cisalpinai, és Helvétziai fegyveresek, a' kik ezen Frantzia őrző-seregbeontaláltatnak, éppen úgy részesüljenek ezen Artikulus' fel-tételeiből, mint minden más egyéb Frantzia seregek.

4) Art. Engedődjenek az őrző-sereg' számára 10 bé-fedett szekerek, a' melyek a' Generál Stáb', és más egyéb külön-külön tsoporok' vagyonjaikat, 's-a' hadi kassát ki vigyék. Ha egyik vagy másik seregnek bágázsiás szekere vagy lova nem lenne, az Auszriai tábor mind egyiket mind másikat szolgáltasson néki stázióként a' Génuai határokig.

5) Art. A' betegek, emberi módon traktáltassanak az *Alessandriai* ispotályokban; bizonyos meg-határozott számu seb-orvosok és betegekhez-látók, hagyattatnak hátra; meg-gyugyulások után ők is éljenek ezen Capitulatzió által meg-határozottató jókkal, valamint azok, a' kik foglalatosságaikra nézve, *Alessandriában* hátra-maradni kén-telenítettnek: a' kiknek azonnal ki fog a' szükség passus adattatni, mihelyest foglalatosságai-ukat el-végezték; a' betegek ne tartattassanak ugy, mint hadi-fogjok.

6) Art. A' Capitulatzió után 3 orával, a' Szöllő-hegynél, 's-a' Sz. Mihály és Sz. Antal kapunál lévő szélső ör állói-helyek, az Auszriai seregeknek által adattatnak: a' fellegvárba való bé-menetel ellenben, tsak az Auszriai Biztosoknak, és az Ostrom-Komendáustól oda bé-küldetendő személyeknek engedtetik-meg. Az Auszriai tábor nem megyen bé előbb a' várba, hanem tsak minekutánna az őrző-sereg abból ki-költözött.

7) Art. Abben a' történetben, ha a' Frantzia tábor nem taláztatna többé a' Genuai határokonn, meg engedtetik, hogy egy Frantzia tífzt a' Komendérozónak hadi szállására mennyen ezzel a' Capitulátzióval.

8). Art. Ha valamely kétséges értelmű Artikulus taláztatna ezen Capitulátzióban, a' mely fére való magyarázatokra adhatna alkalmatos-ságot: az ilyen az örző-seregnek magyaráztattassék kedvezölög.

9) Az örző-seregnek elegendendő, és Gardanne Generálnak különös kíséző sereg rendeltessék a' Genuai határokig. — „

Brigadéros.General Gardanne.
„Adjutáns Louis.

Az ezekre tett Felolletek:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1)ször. Az örző-sereg egész hadi parádéval, harsogó muzsikával, meg-botsátott zászlókkal, égő kanotzokkal, és a zászlókkal fog az *Asti* kapunn ki menni: fegyvereit a' glazian letelzi, magát hadi fogságra adja, és az ő Császári Felsége' Státussába vitettetik.

2)ször. A' Komendáns, és az ő Adjutánssa *Louis*, a' több Adjutánssokkal és egész Generál-Stábbal együtt, az örző-seregnek sorsából fognak osztozni.

3)ször. A' főbb rangu tífztek, a' milyenek: Generál *Gardanne*, Gen. Adjutáns *Louis*, 's- az Indzlinér, Agyuzó, és más katona csoportok' fejek, meg-tartják kardjaikat; közönségesen szolva a' tífzteknek, az ő lovaik és egyéb vagyonyaik meg-hagyattatnak; a' katonáknak meg-hagyatnak az ő zsákjaik, valamint szintén a' tábor-

rál lévő minden hivatal-beli személyeknek is, az ő lovaik és vagyonjaik. Végezetre gond léfzen arra is, hogy az utazás közben lovak szolgáltatassanak azoknak, a' kiknek nem lejjend. A' *Piemontiak*, *Cisalpinusok*, és *Helvétusok*, éppen úgy hadi-fogjok, mint a' *Frantziák*.

4)szér. Minekutánna kinek-kinek a' maga tulajdona meg-hagyatik, az után önnön-maga-magát el-törli ez az Artikulus: egyéb aránt magától érődik a' dolog, hogy minden hadi kassák, vagy magazinumok, tartalék késztilütek, plánumok, Archivumok, munitziók és egyéb hadi-készületek, akár mely nevet viseljenek, 's-akár a' *Frantzia* akár a' *Piemonti Országó-szék*hez tartoztanak légyen, szoros vigyázás mellett kiadódnak.

5)ször. A' betegek és sebessék is hadi-fogjok; miyájok azzal az emberiséggel fognak traktáltatni, a' mely néünk tulajdonunk. Az örző sereg hagyhat a' betegek mellett szükséges számu seb-orvosokat és beteghez-látókat; egy ispotálnak fel állítására valamely bizonyos hely fog valófztatni.

6)szor. Az ő Felsége' seregei ezen Capitulatióznak meg-erőfztatódése után három orával, az *Asti* kapunak minden külső és belső örálló helyeit el-foglalják.

7)szér. Ez meg engedtetik.

8)szor. Az ilyen Artikulus fellett illendő egyefflegre fog a' két Fél lépni.

9)szér. Az örző-sereg mellé, a' Capitulatióhoz képpeft elegendendő késérő sereg rendeltetik, és telyes bátorságban leszen. — „

Gr. *Bellegarde*, F. M. Lieutenant.

Toldalék - Artikulusok : —

„A' Piemonti Kezesek, a' kik a' felegvárban tartattanak, ezen Capitulatziónak meg készü-
lésé-
kór mingyár adattassanak - ki minden vagyon-
nyaikkal együtt. Két Kezeseket tartozzék mind
két Fél egyik a' - másnak adni, addig, mig ez
a' Capitulatzió egéltzen bé töltetik, a' mely
Kezeség mind két részről, egy Stáb tiztből és
egy Kapitányból álljon.

„Az Auszriai táborból, mingyár az alá - irás
után, egy Indzinér és egy Pattantjus tizt kül-
dettetik egy Commissariussal együtt a' várba, a'
kiknek minden plánumok, mágazinumok, kassák,
és a' Kormányzékhez tartozó minden egyebb
katonai portékák, a' nélkül, hogy azokból va-
lami leg kisseb, tére tétetne, vagy meg - rontat-
tatna, adattattassanak által. A' Lovallág' és
Agyuzók' lovai is, a' melyek a' Frantzia Kor-
mányzék' tulajdonai, adattassanak által.

„Igy szintén mind azok a' lovak és porté-
kák is, a' kik vagy a' Császári Felségéi, vagy
Sövetségesséi, vagy Auszriai tiztekéi, vagy
akar - ki más olyanéi, a' kik az ő Felsége' tá-
boránál szolgálnak, adattassanak viszta.

„Mind ezeknek meg - erőfittetésekre, két
Exemplárok készittetessenek, alá - rattassanak, és
költönösön ki - tseréltetessenek. —

„Költ az *Alessandriai* fellegvár előtt való tá-
borban, Jul. 21 - dikénn, éjjeli 10 orakór, 1799.“

Agyút (igy folytattatik továbbá ez az *Ex-
trablatt*) 103 nagyobb - kisseb darabot találtak a'

fellegrárban a' miéink; az egyéb ott-találtattaknak, még a' Kurir' el-indulásakor nem készült volt meg a' laifromjok. A' fogságra hozatott örző-sereg, a' betegekenn kívül, 2400 emberekből áll.

„Mint Gen. Gr. Klenau Florencziából Jul. 20-dikán Cen. Melashoz írta, a' Toskánai nép' a' Cs. Királyi és Orosz Császári fegyvereknek győzedelmeiktől fel-elevenítettvén, a' Vallás, az ő Fejedelmekhez viseltető szeretet, 's-az ellenséghez való gyűlölség által, olyan jó hajlandóságra gerjesztetett, hogy ő (t. i. a' nevezett Generális), Livorno, Pisa, Lucca és Pescia városait, minden nehézség nélkül el-foglalhatta; és az után, hogy a' táborhoz közelébb esheflék, csoportjának derekával Sarzana felé tovább nyomult.

„Ugyan tsak ezen tudósítás szerént a' Florenczai Insurgensek, az Antignano és Piombino nevű erősségeket el-foglalván, 200 Frantziákat el-fogtanak; 8 ágyukat töllök el-vettek, és egy 3 ágyus Frantzia rabló hajót is el-fogtanak 21 matrozokkal egyött., — „Voltera és az egész Roma felé való vidék, szabad; tsak Perugiában és Civita-vechiában vagyon még ellenség, hanem in-nét is Ancona fele kezdett annak nagy része szabadni.

„Gen. Kray 23-dikban írta Mantua alólt, hogy, mivel azon éjjel már a' második Parellel-lában készen lévő 12 batteriákba minden ágyu és munitzió bé hordattatott volt, más nap' 111 ágyukból, melyek közzül 31 darab az Oroszoké, szándékozott el-kezdetni a' Mantua' várára való tüzelést.“

A' *Prága* fele ment *Oroszok*, Jul. 28-dikánn már el-kezdettek volt *Regensburgon* kerelztüü takarodni.

Anglia

Jul. 5-dikénn a' Parlamentom' Felső Házában ujjanton az *Afrikai* fekete emberekkel való kereskedésnek el-töröltetése felett vólt a' vetélkedés. Beszédjeikkel, a' *Clarencei* Hertzeg és a' Status-Secretárius *Grenville* különböztették-meg magokat. Az első további fenn-tartatását, a' második pedig leg alább némely partokon lejendő keskenyebb határok közzé való szorittatását projectálta ezen ember-vásárnak. A' *Rocheferi* Püspök is a' Status-Secretarius mellett fogott, ugyan ennek el-törlesztét, vagy leg alább meg-szorítását javasolván. Meg mutatni igyekezte, hogy *Afrika*ban ez a' rab-vásárral öszsze foglaltatva lévő ember-ragadozás, tsak nem a' gyilkossággal fel-érő bűnnek tartathatik. A' *Clarencei* Hertzeg ellenben, a' Szeretsen-vásár' históriájának egész kút-fejére fel-meavén, meg-mutatta, hogy abban az időben, mások között, *Jákob* Király, az akkori *Jork* Hertzeg, *Rupert* Princz, és az a' híres-nevezetes *Locke* is, részes vólt a' leg első rab-fzolgákkal való kereskedő Kompániában; és a' Parlamentom is mostanában el nem törölheti ezt a' kereskedést a'-nélkül, hogy az azzal kereskedőknek leg nagyobb igazlátalanságot ne okozzon. *Westmoreland*, *Morton*, és *Thurlow* Lordok is a' kereskedők, mellett fogtak: sőt az utolsó közzülök, nevetségesnek és el-avasodottnak nevezte a' projectomot.

Frantzia Ország.

A' nemzet sürgető kívánságának bétellyesítésére, parantsolatot adott a' Directorium a' volt hadi minifter Scherer General megfogatasára, kinek házat éjjel környülvén a' nemzeti gárdiák, a' familiáját othon kapták, de magának Scherernek tsak a' hült helyét találták. A' törvény barátja nevü Párisi ujság azt írja felele: *On l'a laiffé échapper, az az, egyik holló a' másiknak a' szemét ki nem vájja.*

A' könyvsajtók szabadságának visszaállítatásától fogva, fokféle tsufos dolgokat adtanak ki Párisban, Julius 12 ik napján, a' Tuillieri palotának ló oskola piaczn, egy szép, és szines festékekkel festett képet függefztettek ki, a' mely által Bonaparténak Paleitnai ditsőfléges expedizioja után Kajróba lett pompas be menetele adattato t elő. Ő maga a' gyözedelmes vezér Török köntösbe vólt fel öltözve, fején egy világos zöld parokát, és farga kigyókból képzített koronát viselt. Egyiptomi Izamaroon ülvén egy zárlót tartott a' kezében, mellyen ez a' felül irás vala: *Le vainqueur par condescendance, az az: a' le erefzkedésből való gyözedelmes.*

Itt most nagyon homályos az állapot, és azt a' Jacobinusok még jobban is homályosítják naponként, a' mi-ólta az ujj Directorium az e'féle gyülekezetnek ismét szabad folyamatot engedett. Az *Törvények' barátja* nevü ujság így fejez'e-ki ezt a' homályosság' állapotját Jul. 10-dikénn: — „Mi (ugymond) éppen a' fejettlenséghez értünk. A' Jakobinusoknak el-széledt Elementomai, már kezdik magokat egy respectabilis Hatalomnak (vagy a' Kép-viselőknék, vagy a' Directoriumnak, minthogy nints harmadik) oltalma alatt egyesíteni. Az öfzfe való öklődés rettenetes fog lenni. A' leg nagyobb szerentsétlenségekkel leg vilelősebb felegek tornyoznak

fejeink felett, és már azonnal vagynak, hogy repedjenek. Nehány gyáváknak ditsósság-szomjuhozása, ismét gyujtani akarja a' hazafi-haborunak fakóját, hogy a' Respublika' febei ismét ki-ujjuljanak, és közönségeink ujjanton Frantzia vérel nedvesíttessenek, &c.

Ezen homályosságok közzé tartoznak az Öt-százakhoz intéztető fok szerentse kívánó irások, a' melyek mind a' Directoriális Triumvirátusnak meg-bukásáért szerentséltetik a' Törvény-hozókat. Egy ilyen szerentse-kívánó irással különböztette-meg magát közelébről az egyik *Párisi* Districtus is: — „Mind addig nem tettetek (igy szoll ez) fémmi, míg a' bünösöket meg nem büntettétek. Büntettétek-meg *Merlint* az ölsze-esküvés Fabrikáft; *Reubelt* és *Scherert* a' pazérlókat és ragadozokat; *Lareveillerét* a' *Vendei* had' fel-eleveníttőjét; *Neufchateau* Ferentzet mint minden hazafiak' morális gyilkosát; *Ramelt* mint a' Finantziának semmivé-tevőjét; végezetre *Taleyrandot* mint a' ki a' *Rastadi* gyilkosságot organizálta.“ — (Ez az irás ki-felejtette *Treilhardot*; fok mások ötet is ebbe a' categoriába szamlálják.)

Egy szóval úgy látszik, hogy mennél bokrosabb az inség ezen országban, annál erősebbek a' mesterkedők. Nyilván olvassuk, hogy a' Klubok gyüleseit fel-elevenítette az új Directoriális Ország-ló-szék. Két ilyen politicus társaságok valósággal gyüleést kezdettek tartani *Párisban* ismét, egyik t. i. a' *St. Germain* nevű külső városban, a' másik pedig a' *Thuilleria* mellett lévő ló-iskolában, a' hol előbb az Öt százak' Tanácsa tartotta volt a' maga üléseit. Ez az utolsóbb Klub, Jul. 6-dikán gyült előbb ölsze, hanem még akkor csak Képviselők botsáttattak-bé-gondoltatott azonközben, hogy az után másokat is bé-veznek magok közzé. Még egy harmadik

Klub is akart öfzfze gyűlni a' *Honore* utzában, hanem ez meg-ízalasztatott a' hal áruló alízfzo-nyoktól.

Harmadnapra a' *Thuillera* mellett való ló-oskola béli Klubnak öfzfze-gyűlése után, történt, (Jul. 9-dikénn), hogy a' körül lévő kertben, udvarokonn, &c, sok nép lévén öfzfze-gyülekezve, egyszer el-kiáltja valaki magát, hogy: éljen a' Respublika! Nem kellenek Jákobinusok! Le vélek! — Mindenek a' kiáltás felé kezdettek ízaladni; a' lárma nevedett; a' Klub' tagjai elszaladtak; egyik közzüllök Granatéros strázsákat találván elől, mondotta nékiek, hogy a' *Thuillera*ban *Chouánok* vagynak, és szidják a' Respublikát. A' katonák nem visgálták a' dolgokat, hanem bérontván a' lokaság közzé, egy alízfzont meg is lértettek, másokat a' strázsza házhoz vittek, &c. A' Klubisták ezt látván, lármázva, és így énekelve sétáltak vilízfza a' magok gyűlésekbe a' kertenn keretziül: *Ez, fel érne egy Oroszokonn nyert győzedelemmel.* — Hanem, kígyózné azt a' zürzavart le-írni, a' melly most itt vagyon.

Destrem nevű Képviseelő 's-egyszersmind Jákobinus, így szollott közelébről a' Klubban: — „Ne féljenek az emberek attól a' formálitástól, a' melyel el ez a' társaság, és attól a' bátorságtól, a' melyre ő a' publicumért botsátkozik. A' mi neviünk *Jacobinus*, társaságunk *Jacobinus*, vagyunk és akarunk lenni *Jacobinus*„

Az ugy nevezett Rénusi tábornak fő hadi szállása, Máintzban vagyon. Ezt a' tábort Gen. *Müller* organizálja addig, mig Gen. *Moreau* oda érkezik, a' ki annak fő vezére leszen.

Tudósítások.

Tettes *Pest* Vármegyében *Duna-Vetsénn* ez előtt mintegy két elztendővel meg-halálozott T.

Váradi Ferentz Ref. Prédikátor Urnak Könyvei annak Özvegye által öfzyeséggel áruba bortsátatnak. A' nevezett Könyvek nagyobb részint válogátott Frantzia és Német Könyvekből állanak, találatnak mindazáltal kevesebb számmal azok között Deák, Magyar, Görög és Zsidó nyelvűen írott ritka és hasznos Könyvek is.

Szám-fzerént ezen Könyvek fellyül haladnak ezer darabot, és állanak Theologicus 's más Vallásra tartozó, Philosophicus, Phycus, Historicus, Juridicus, Medicus, Statifticus Könyvekből, és egynéhány jeles Dictionariumokból és régi Authorokból. s. a. t. A' kiak az *Érde mes Publicum*' tagjai közzül ezen Könyveket meg venni kedve volna; magát Nagy Körösi Ref. Prédikátor *T. Medgyesi Pál* Urnál jelenteni ne terheitessen. A' tilztelt Prédikátor Ur által ezen Könyvekről és azoknak áráról környülállásosan fog tudositatni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Reménylem, egy józan gondolkodasu ember sem tagadja, mely szükséges, és hasznos legyen a' gyermeket jó eleve a' természeti dolgokkal meg esmerkedtetni. Ugy itélem, azt is minden tudja, hogy még az ideig siintsenek Nemzeti nyelvünkön olyan Könyvek, a' mellyek ebben a' részben elégséges Ut-mutatók lehetnének. Ezeket én gondolóra vévén, magamat arra határoztam, hogy egy olyan Könyvet adjak kezekbe gyermekeinknek, a' melyel magokon leg jobb módjával fogithessenek. Erre a' végre, leg jobbnak találván *Raff Természeti Historiáját*, annak fordításához ez előtt egynéhány esztendőkkel hozzá fogtam. Már jó az ideje, hogy a' fordítás készen állott; de a' fellyebbi esztendőben tudva lévő viszontagsági az időnek, annak ki-adását meg-akadályoztatták. Most már öröm-

mel jelentem, hogy a' munka készen vagon, és itt közel, t. i. Veszprémben ki is nyomtatattott. Nem szükség, hogy ennek a' Könyvnek betsit, és belső érdemét különösen magasztaljam; bizonyosságot tesznek arról azok a' számos kiadások, a' mellyek fenn forognak. Ezeket mindazáltal szükség, hogy a' közönségnek hirré adjam:

1. Hogy én, a' magam részéről mindent elkövettem, hogy ez a' Könyv mennél tökéletesebben jöhessen ki; a' honnan az állatoknak és plántáknak neveiket is, mind válogatva, és a' leg javát raktam fel, 's fel tettem Németül és Deákul is, hogy kiki meg tudhassa, mit, minek fordítottam.

2. Hogy a' Könyv igen szép formában van nyomtatva, hasonló papirosra, 's 14 réz Tábla rajzolatokkal, és mind öszve 40 árkusból fogállani.

3. Hogy az árra, azon fok költséghez képest, a' melyben ez a' munka került, nem többre, hanem tsak két forintra határozottatott.

4. Hogy ezen Könyvet, a' kik meg szeretni, minél előbb szándékoznak, azok vagy Typographus Számer Urnál Veszprémben, vagy a' kiadónál Veres Berényben keressék vagy Pesten Weingandt Urnál. Az után pedig a' következő helyekenn található, és egvébütt sohol sem: Ketskeméten Psóf. Kallós Móses Urnál. Komáromban Prof. Katona Mihály Urnál. Körösön Prof. Fodor Gerson Urnál, Pápán Prof. Látzai József Urnál, Patakon Prof. Kövi Sándor Urnál. Duna Vetsén Tiszt. Tóth István Urnál. Losontzon Prof. Rátzkevi József Urnál. De ezen helyekenn is nem előbb, hanem a' reánk jövő János fő vételi Pestti Vásárcór lehet találni. —
Irtam Veres Berényben 21. Julii 1790.

Fábián József.